

موانع و چالشهای گفتگوهای صلح در افغانستان

سرمقاله

کارنامه شورای عالی صلح

حفیظ الله ذکی

از یک طرف گفته می شود که رییس جدید شورای عالی صلح از سوی رییس جمهور معرفی شده است واز سوی دیگری یکی از رهبران طالبان گفته است که هر دو گروه طالبان به مذاکرات صلح با حکومت افغانستان علاقه مندند؛ اما گفته است که اختلافات درونی طالبان آغاز روند مذاکرات را دشوار ساخته است. از جانب دیگر پاکستان و روابط حسنه با این کشور که امیدواری های زیادی را برای آغاز و ادامه مذاکرات صلح ایجاد کرده بود؛ با افشای مرگ ملا عمر و بروز اختلافات در میان اعضای برجسته این گروه، دوباره از بین رفت و تشدید حملات مخالفان مسلح در کشور از آغاز امسال تا کنون، رویکرد صلح جویانه را تا حدی زیادی ضعیف ساخته است. پس از نزدیک به یک و نیم دهه تلاشهای صلح حکومت افغانستان و تداوم خشونت آفرینی های مخالفان مسلح، اکنون پرسش مهم و اساسی این است که به راستی آیا می توان به نتیجه بخش بودن تلاشهای صلح امیدوار بود؟ چرا تا کنون این تلاشها نتوانسته است آنگونه که باید نتیجه بدهد؛ و چرا طالبان همچنان به طبل جنگ می کوبند و با خشونت آفرینی های بیشتر در کشور مسیر صلح را دشوار تر می سازند؟ در افغانستان روزی نیست که تعدادی از شهروندان عادی و ملکی، یا ماموران دولتی جان های خود را بر اثر حملات مستقیم طالبان و یا بمب های جاسازی شده توسط طالبان، از دست ندهند. آن چه حقیقتا مایه نگرانی و ابهام است این است که با وجود خشونت آفرینی های فزاینده طالبان به فراخوان صلح، چرا بازم برای صلح هزینه می شود؟ واقعیت های انکار ناپذیر جنگ در افغانستان و برآیند کار شورای عالی صلح نشان می دهد که با گذشت حدود پنج سال از افتتاح رسمی شورای عالی صلح در کشور، این شورا دستاوردهای مفید و قابل توجهی نداشته است. در حالی که مخارج عادی این شورا بجز لیست حقوق و معاش اعضا، از سه میلیون دالر در ماه بالاتر می رود.

این شورا از نخستین روزهای تأسیس خود تاکنون تلاش کرده که توجه طالبان را به صلح جلب کند، اما طالبان نه تنها به این تلاش ها ارزش قابل نشده که دامنه حملات شان را گسترده تر نموده است. بنابراین با توجه به کارکرد گذشته شورای عالی صلح می توان گفت که عملکرد این شورا تا کنون بسیار ضعیف بوده و نتیجه ای جز اتلاف وقت و تحمیل هزینه های گزاف، ثمره دیگری نداشته است؟

جالب این است که به رغم تمامی انتقادهای تند و سخت از عملکرد شورا و نارسایی های زیادی که در فرآیند تلاشهای صلح وجود دارد، در ساختار و عملکرد این شورا هیچ بازنگری صورت نمی گیرد. واضح است که با تغییر رییس شورا به تنهایی نمی توان ناکارایی های این شورا را جبران کرد. بیش از یکسال است که از تشکیل حکومت وحدت ملی می گذرد. در این مدت صدای صلح، که چندی ورد زبان مقامات بلند رتبه حکومتی شده بود، به خاموشی گرایده و وعده امنیت با واقعیت های تلخ و باور نکرده، به یک پدیده غیر قابل دسترس تبدیل شده است.

دیروز رییس اجراییه گفت که همه مسؤلم که برای حل مشکلات کشور تلاش کنیم؛ اما بدبختانه امروز مردم معتقداند که چرا حکومت و مقامات عالی رتبه دولتی نمی توانند به مسؤلیت های شان عمل کنند؟ چرا حکومت وظایف و تکالیف خود را در قبال شهروندان درک نمی کنند؟ چرا دولت مردان یا پاسخگویی در قبال مردم طفره می روند؟ چرا روند فساد در افغانستان هر روز وحشتناکتر و هولناکتر می شود؟ مردم به وظایف شان عمل کرده اند؛ اما این حکومت است که همواره منافع مردم را به پای منافع شخصی شان قربانی می کنند.

اگر شورای عالی صلح به دور از باند بازی های گروهی، تلاش نماید تا اولاً ساختار شورا را اصلاح نماید؛ ثانیاً استراتژی جامع صلح را با توجه به اوضاع داخلی، منطقه ای و بین المللی تدوین نماید و ثالثاً دیپلماسی فعال داشته باشد تا از طریق جلب حمایت های منطقه ای و بین المللی و ایجاد یک محور مشترک منافع، روند صلح را تقویت نماید. در آن صورت شاید خوشبینی نسبی را در راستای صلح ایجاد کند.

رییس شورای عالی صلح در حالی تعیین می شود که علی رغم تشدید تلاشها برای به ثمر رسیدن گفتگوهای صلح در افغانستان، هنوز هم چشم انداز امیدوار کننده ی به میان نیامده است؛ گروه های مخالف مسلح علی رغم حضور در دیدارها و گفتگوهای برگزارنده نامایندگان دولت افغانستان و کشورهای غربی در سالهای اخیر، درعمل همچنان به حملات انتحاری، بمب گذاری و حمله به نیروهای مسلح و کارمندان دولت افغانستان و نیروهای خارجی می پردازند و در جبهه مقابل نیز، حملات مختلف علیه نیروهای مخالف مسلح در ابعاد متفاوت جریان دارد. امروزه به صورت واضح گفته می توانیم که روند صلح تا مدت نامعلومی به بن بست رسیده است.

از سوی دیگر، دولت افغانستان در سال های اخیر اقدامات یک جانبه از جمله آزادی عده ی زیادی از مخالفان مسلح از زندان های افغانستان و اعمال محدودیت در حملات نیروهای خارجی و... را روی دست گرفت؛ ولی آشکارا این گونه اقدامات نتایج مثمیری در پی نداشت و همچنان فرجام پیروسه صلح با دلهره، اضطراب و چشم انداز غیر قابل اطمینان همراه است.

به نظر می رسد، عوامل متعدد و پیچیده ای در به ثمر نرسیدن پیروسه صلح در افغانستان دخیل است که در ذیل به برخی از آنها اشاره می گردد و تصور می شود تا زمانی که به این عوامل دقت نام نگردد و موانع از سر راه برداشته نشود، پیروسه صلح منجر به نتیجه عملی - اقل در کوتاه مدت - نخواهد شد:

۱- ملی نشدن گفتگوهای صلح: حقیقت این است که سیاستمداران افغانستان و جریان های دخیل در قضایای کشور، نگاه های متفاوت، مختلف و حتی متضاد به روند صلح و مخالفان مسلح طی سالهای گذشته داشته و در حال حاضر نیز اجماع سیاسی برای چگونگی گفتگوها، میزان سهم دادن و مشارکت مخالفان مسلح در روند سیاسی، نحوه برخورد با جنایات و عملکردهای مخالفان مسلح متهم وجود ندارد. مشافیر این، مردم نیز در پیروسه صلح کنار گذاشته شده و به وضوح دیده می شود که

علی قادری

این جریان، رویکردهای قوم گرایانه، پیروزه محور، ابزار نگرانه و... را به خود گرفته است. تردیدی نیست تا زمانی که روند صلح در کشور ملی نشده و اجماع فراگیر به وجود نیاید، تأمین صلح و آرامش در افغانستان بعید از تصور است.

۲- دخالت کشورهای خارجی: همچنان که بارها دولت افغانستان اشاره کرده و بخصوص رییس جمهور کزی مکرراً و صریحاً از مداخله کشورهای خارجی در این پیروسه سخن زده است، رویدادهای جاری افغانستان نیز تأیید می کند که پیروسه صلح و روند امنیت در افغانستان، در گرو کشورهای است که منافع کلانی در افغانستان دارند و به نا امنی به عنوان پنهانی حضور و دخالت در منطقه، نیاز دارند. دیدارهای مخفیانه سازمان های استخبارات برخی از کشورهای خارجی با نمایندگان مخالفان مسلح، نشان می دهد که دست های فراوانی با انگیزه ها و اهداف مختلف در پشت ناامنی های افغانستان قرار دارد و تا زمانی که پیروسه و روند صلح از این حالت بیرون نشود، به نظر نمی رسد، بتوان به نتیجه مشخص در عرصه تأمین امنیت و ثبات همه جانبه رسید.

۳- سیاست های متناقض حکومت: آزادی فرماندهان مخالف مسلح از بند که متهم

به جنگ، ترور، دهشت و هراس افگنی هستند و عدم تطبیق قوانین در مورد گروه های محارب و محل امنیت، سبب شده است که از سوی، مخالفان مسلح بی محابا به عملیات خویش علیه مردم و نیروهای امنیتی کشور ادامه بدهند و از جانب دیگر، امنیت جامعه را به تمام معنا تهدید کرده و مورد تعرض قرار بدهند. کم نبودن فرماندهان و افرادی از گروه های مخالف مسلح که به مجرد آزاد شدن از زندان، دوباره دست به اقدامات تخریب کارانه و کشتار شهروندان افغانستان زده اند و این روند، علاوه بر اینکه موجب یاس و سرخورده گی نیروهای امنیتی کشور در مبارزه و مقابله با گروه های شورشیه شده است، مردم را به سیاست های حکومت بدبین و بی اعتماد ساخته است و موفق دولت را نیز در پیروسه صلح کاملاً ضعیف و بی اعتبار جلوه می دهد.

۴- فرآیند صلح و گروه های باج گیر: آگاهان معتقدند که گروه ها و طیف های مختلفی فرآیند ثبات و امنیت افغانستان را مورد تعرض و تهدید قرار داده اند؛ گروه های مرتبط با مواد مخدر، بازمندگان گروه طالبان، وابسته گان نظامی مربوط به استخبارات منطقه و جهان و نیز افراد و گروه های که از فرصت پیش آمده بهره

می گیرند و با ایجاد نا امنی در صدد باج گیری از دولت هستند و از این رهگذر به سودهای کلان و هنگفت سیاسی و اقتصادی دست یافته اند. گفته می شود، کسانی که طی سالهای اخیر به روند صلح می پیوندند، بیشتر مربوط به این گونه جریان هاست که با عوامل منفعت پرور در درون دستگاه های دولتی، در ثباتی و زد و بند قرار دارند.

۵- بی توجهی به روند اقتصادی افغانستان: افغانستان پنجمین کشور فقیر دنیا است؛ فساد اداری، جنگ، بی سوادی، سیاست های نادرست و اشتباه اقتصادی و... از عواملی بوده است که طی بیش از یک دهه گذشته، مانع ترمیم و بازسازی زیربنای ویران شده ای اقتصادی کشور گردید و با گذشت دوازده سال از وضعیت جدید افغانستان و سرازیر شدن میلیاردها دالر کسک های نقدی، هنوز هم با وضعیت بد اقتصادی دست و پنجه نرم می کند و تصور می شود که وضعیت طی سالهای آتی، وخیم تر از حال حاضر گردد. فرار هزاران جوان طی یک دهه اخیر به کشورهای مختلف حاکمی از وضعیت بد اقتصادی و بی توجهی به مقوله اقتصاد است؛ امری که در نهایت تلاشها برای تأمین امنیت را- بدون در نظر گرفتن فاکتورهای تأثیر گذار از جمله عامل اقتصادی، ناکام ساخته است.

۶- تعدد فزینگی و ماهیت اهداف گروه های مخالف مسلح: گروه های مخالف مسلح در افغانستان دارای تعدد و تکثر مختلف فزینی هستند که در نهایت در قالب گروه های مسلح و با هدف دسترسی به خواسته های خویش در افغانستان

در نظر گرفتن فاکتورهای تأثیر گذار از جمله عامل اقتصادی، ناکام ساخته است. تعدد فزینگی و ماهیت اهداف گروه های مخالف مسلح: گروه های مخالف مسلح در افغانستان دارای تعدد و تکثر مختلف فزینی هستند که در نهایت در قالب گروه های مسلح و با هدف دسترسی به خواسته های خویش در افغانستان در نظر گرفتن فاکتورهای تأثیر گذار از جمله عامل اقتصادی، ناکام ساخته است. تعدد فزینگی و ماهیت اهداف گروه های مخالف مسلح: گروه های مخالف مسلح در افغانستان دارای تعدد و تکثر مختلف فزینی هستند که در نهایت در قالب گروه های مسلح و با هدف دسترسی به خواسته های خویش در افغانستان

چه کسی واقعا پذیرای پناهجویان است؟

نویسنده: حنا جابر / مترجم: شهباز نخعی / قسمت دوم

ضرورت، هیچ کمک مالی انجام نگرته و هیچ اردوگاهی ساخته نشده است. به رغم کمک های کمیساریای پناهندگان و شماری از سازمان های غیردولتی محلی و بین المللی، پناهجویان در «کشوری که به حال خود رها شده» بی پناه رها شده اند و این موجب خشمی شده که جوانان علیه سیاستمداران ابراز می کنند. در بیروت، پاسخ مردم در خیابان به این پرسش که پناهجویان سوری در کجا هستند این است که: «آنها در همه جا و هر کجا هستند». در خیابان ها، تصادفی نیست که در کنار یک ساختمان یا گوشه پیاده رو دیده شود که یک خانواده پناهجو دور سفره ای که بر روی روزنامه هایی که بر زمین چیده شده، به خوردن غذایی مختصر مشغولند. به طور منظم نیز چادرهایی که بر آنها نام کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل نقش بسته در معبود زمین های خالی پانخت دیده می شود. راهدان الزین، روزنامه نگار لبنانی، نشسته در کنار میز یک کافه در محله الحمرا می گوید: «ابتدا سوری های ثروتمند رسیدند. بعد آنها که ثروت کمتری داشتند و اکنون فقیر ترین ها از راه می رسند. آنها به هر صورتی که می توانند گذران زندگی می کنند و ما نیز با آنها همیمن کار را می کنیم. اما برخی، دلزده از وضعیتشان، به سوری بازمی گردند. اخیراً از مرگ یک روزنامه فروش که در محله

شهر مرزی بقای سوریه، اصل در باریکه ای با پیوندهای جمعیتی با قلمون سوریه قرار دارد. به تدریج که نبردها در منطقه ی بین رژیم که از حمایت حزب الله برخوردار است از یک سو، و دستجات مختلف اپوزیسیون - عمدتاً جبهه النمره نزدیک به القاعده - از سوی دیگر گسترش می یابد، سیل پناهجویان افزایش یافته و جمعیت شهر را ۳ برابر کرده است. جهادگرایان مسلح اپوزیسیون سوریه در میان انبوه غیرنظامیان ظاهر شده اند و پرچم داعش سربر آورده است. درواکش به این امر، حزب الله با این که متعهد به این بود که در حمایت از بنشار اسد تنها در خاک سوریه اقدام کند، وجود تهدید سنی را بهانه کرده و به مداخله پرداخته است. رودرویی های خونبار موجب کشته شدن دهها تن و دخالت شدید ارتش لبنان در طول تابستان ۲۰۱۴ و سپس در ماه می ۲۰۱۵ شد. در نبود پاسخ سازماندهی شده حکومتی، ارتباط های مذهبی جای آن را می گیرد. کلیساهای مسیحی، شامل فرقه های مختلف، که فعال و همبسته هستند یک شبکه همبستگی تشکیل می دهند که امکان می دهد همکیشان پناهجوی خود را حمایت کنند. به همین ترتیب، برخی از محله های مردمی تریبولی و بیروت، که پیشتر پذیرای کارگران سوری بودند،

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیانگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد. روزنامه افغانستان بخش دری و پشوی روزنامه اوت لوک افغانستان است. www.dailyafghanistan.com Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسوول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله ذکی
کاریکاتورست: خالق علی زاده
دبیران: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان
آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۷-۱۳۷

افغانستان
The Daily Afghanistan
Outlook
AFGHANISTAN
The Land of a Thousand Smiles